

KRYTERIA OCEN Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW KLAS
IV-VI ZGODNE Z PROGRAMEM NAUCZANIA JĘZYKA
POLSKIEGO „SŁOWA NA START” W KLASACH IV-VI SZKOŁY
PODSTAWOWEJ.

Nr dopuszczenia programu MENiS:
DKOS-5002-62/04

W TRAKCIE PROCESU NAUCZANIA NAUCZYCIEL OCENIA POZIOM WIEDZY I UMIEJETNOŚCI UCZNIĄ, OKREŚLA JEGO POSTĘPY W OPANOWANIU JEGO WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH PRZEWIDZIANYCH W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ I WYBRANYM PROGRAMIE NAUCZANIA.

Przedmiotem oceny z języka polskiego są wiadomości i umiejętności zdobywane przez ucznia w procesie nauczania.

Z języka polskiego następujące obszary podlegają ocenie :

- słuchanie;
- mówienie;
- czytanie;
- pisanie;
- nauka o języku;
- ortografia i interpunkcja.

Na ocenę semestralną z j. polskiego składają się oceny różnych form aktywności ucznia :

- jedna/dwie oceny z prac klasowych stylistycznych;
- przynajmniej dwie oceny ze sprawdzianów gramatycznych;
- przynajmniej dwie oceny ze sprawdzianów ortograficznych;
- przynajmniej trzy oceny z prac domowych.

Oprócz tego oceniane są : kartkówki, odpowiedzi ustne, aktywność na lekcji, recytacja tekstów, dodatkowe prace dla chętnych i udział w konkursach i olimpiadach.

Ocena semestralna i roczna nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen. Jej podstawą są wyniki sprawdzianów i prac wykonywanych w klasie. Ocena roczna obejmuje osiągnięcia ucznia w I i II semestrze.

Uczniom posiadającym odpowiednie orzeczenia z PPP obniżane są wymagania edukacyjne zgodnie z zaleceniami tejże poradni.

Hierarchia poziomów wymagań i odpowiadające im stopnie szkolne

Treści konieczne-ocena dopuszczająca/2/;
 Treści podstawowe-ocena dostateczna/3/;
 Treści rozszerzające-ocena dobra/4/;
 Treści dopełniające- bardzo dobra/5/;
 Treści wykraczające- ocena celująca/6/.

SZCZEGÓŁOWE OSIĄGNIĘCIA KLASA IV

Kształcenia literacko-kulturowe				
Cele kształcenia	Przewidywane osiągnięcia ucznia			
	konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
	2	3	4	5
Słuchanie	-słucha z uwagą i zrozumieniem -odróżnia komunikaty werbalne od niewerbalnych	-jak obok, oraz: -samodzielnie odczytuje komunikaty niewerbalne -odróżnia nadawcę od odbiorcy	-jak obok, oraz: -aktywnie i uważnie słucha wypowiedzi innych osób -rozpoznaje intencję mówiącego	-jak obok, oraz: -stosuje w życiu codziennym komunikaty niewerbalne -odróżnia informacje ważne od mniej ważnych
Mówienie	-udziela samodzielnie odpowiedzi na proste pytania w krótszej i dłuższej formie -w kilku prostych zdaniach opowiada o sobie i otaczającego go rzeczywistości	-jak obok, oraz: -opowiada o różnych wydarzeniach dotyczących otaczającej go rzeczywistości -samodzielnie odtwarza treści tekstów po cichym przeczytaniu	-jak obok, oraz: -zna i potrafi przedstawić elementy świata przedstawionego, -potrafi oceniać postępowanie bohatera literackiego, -potrafi przedstawić treść utworu literackiego w formie ilustracji,	-jak obok, oraz: -odróżnia pojęcia narratora i podmiotu lirycznego -dokonuje autoprezentacji z uwzględnieniem własnych zainteresowań -wypowiada się na temat utworów literackich z

	-przy pomocy nauczyciela lub samodzielnego przekazuje treść przeczytanego łatwego tekstu -zna lektury we wskazanych przez nauczyciela fragmentach -rozumie różnicę pomiędzy światem przedstawionym utworu a światem rzeczywistym -wyodrębnia główne postacie literackie -łączy tytuły utworów z nazwiskami autorów -potrafi wyodrębnić najważniejsze wydarzenia w utworze literackim -opowiada tym co widzi na obrazie, fotografii lub ilustracji -wygłasza z pamięci krótkie fragmenty utworów	-samodzielnie wypowiada się na temat przeczytanej lektury i innych utworów literackich -opowiada przebieg wydarzeń -odróżnia dobre i złe zachowanie bohaterów -rozdziela postacie zmyślane od rzeczywistych, fantastycznych od realistycznych -opisuje ustnie osoby, zwierzęta, przedmioty -wypowiada się w kilku zdaniach na temat programu telewizyjnego -wygłasza z pamięci wyznaczone fragmenty utworów literackich (m	scenki dramatycznej lub krótkiej inscenizacji -mówi z przejrzystością intencji, z uwzględnianiem różnorodnych sytuacji, -wyraża swoje refleksje i odczucia , -opowiada przebieg wydarzeń zgodnie z chronologią, -stosuje we własnych tekstach mówionych opis i opowiadanie,	wykorzystaniem przewidzianej w klasie IV terminologii -układa spójną wypowiedź z elementami oceny na temat obrazów, fotografii i ilustracji -wypowiada się na temat programu telewizyjnego z uwzględnianiem oceny dzieła
Czytanie	-czyta cicho i głośno oraz z podziałem na role, -wyszukuje w tekście najprostsze informacje sformułowane wprost, -odróżnia wiersz od pozy, -wskazuje w wierszu wers, strofę, rym i refren,	-jak obok, oraz: -odnajduje w wierszu epitety i porównania, -określa, kim jest osoba wypowiadająca się w wierszu i utworze epickim, -wyróżnia w tekście dialog, opis i opowiadanie,	-jak obok, oraz: -czyta głośno i cicho z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków przystankowych, -wyszukuje w tekście informacje, -określa temat utworu,	-jak obok, oraz: -wyróżnia w utworze obrazy poetyckie. -przedstawia dosłowne i przenośne znaczenie utworu poetyckiego, -wskazuje w tekście onomatopaje, ożywienia i

	-rozpoznaje czas i miejsce akcji, -wymienia bohaterów utworów, -odróżnia baśń od legendy, -rozpoznaje komiks, -korzysta ze Słownika ortograficznego Słownika języka polskiego	-rozwiązuje proste krzyżówki, rebusy i zagadki, -odróżnia reklamę od innych komunikatów, -wskazuje różne źródła informacji, -odczytuje proste dane z wykresów	-wyjaśnia, co to jest wers, strofa, rym i refren, -przedstawia fabułę utworu, -dostrzega pozytywne i negatywne postawy bohaterów literackich, -rozwiązuje i układa proste krzyżówki, rebusy i zagadki, -podaje najważniejsze cechy charakterystyczne dla baśni, legendy i komiksu, -korzysta ze Słownika wyrazów bliskoznacznych, -korzysta z innych źródeł informacji, np. Internetu	uosobienia, -omawia podstawowe elementy świata przedstawionego, -analizując obraz, odróżnia portret od pejzażu i martwej natury, określa kolorystykę, opowiada o nastroju obrazu, -odczytuje dane z wykresów, -określa plusy i minusy korzystania z komputera i oglądania telewizji
Pisanie	-tworzy krótkie wypowiedzi pisemne, -tworzy krótki opis przedmiotu, zwierzęcia, osoby, -układa prosty dialog, -z pomocą nauczyciela redaguje proste formy użytkowe: zawiadomienie i kartkę pocztową, -tworzy e-mail, -wskazuje akapity w tekście, -redaguje prostą kilkudzaniową notatkę	-jak obok, oraz: -porządkuje wg. chronologii plan ogólny wydarzeń, -samodzielnie redaguje proste formy użytkowe: zawiadomienie, kartkę pocztową i ogłoszenie, -układa krótki list o charakterze prywatnym, -samodzielnie redaguje kilkudzaniową notatkę, -potrafi w formie pisemnej zredagować opowiadanie odtwórcze, -próbuje częściowo scharakteryzować bohatera literackiego	-jak obok, oraz: -konstruuje wypowiedzenia jednozdaniowe różnego typu z zachowaniem reguł ortograficznych, -podejmuje próbę sporządzenia planu ogólnego wydarzeń, -układa poprawnie i zapisuje dialog, -redaguje list z zastosowaniem zwrotów grzecznościowych, -redaguje krótkie opowiadanie twórcze oparte na własnych doświadczeniach, -wspólnie redaguje i zapisuje krótką rozmowę związaną z codzienną sytuacją	-jak obok, oraz: -redaguje krótki plan na podstawie opowiadania, -redaguje opis przedmiotu, zwierzęcia i osoby, -układa samodzielnie baśń, -na podstawie informacji zapisuje dane w postaci graficznej, -stosuje akapity w dłuższych wypowiedziach pisemnych, -pisze o przeżyciach i stanach psychicznych bohaterów, -podejmuje samodzielne próby wprowadzania dialogu do opowiadania

Odniesienie do podstawy programowej

- Pojęcia nadawcy i odbiorcy, sposoby rozpoznawania intencji wypowiedzi (np. pytam, odpowiadam, informuję, proszę)
- Właściwości opowiadania, opisu, dialogu oraz prostych form użytkowych.
- Terminy związane z przekazami ikonicznymi, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą.
- Akcent wyrazowy, intonacja.
- Różnice między językiem potocznym a językiem literatury oraz językiem regionu.
- Terminy: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, opowiadanie, powieść, proza, poezja.
- Wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, w tym równoważniki zdań.

Nauka o języku				
Formy porozumiewania się	-umiejętnie komunikuje się w sytuacjach codziennych, -używa form grzecznościowych	-jak obok, oraz: -przedstawia się w zależności od sytuacji	-jak obok, oraz: -wyraża własne uczucia, -formuluje prośbę i podziękowanie, -rozdziela nadawcę i odbiorcę	-jak obok, oraz: -dobiera właściwe argumenty, -zna podstawową zasadę akcentowania, poprawnie akcentuje dane przykłady
Czasownik	-odróżnia czasownik od innych części mowy, -odmienia czasownik przez osoby	-jak obok, oraz: -odróżnia formy osobowe od nieosobowych, -odróżnia rodzaj męskoosobowy od niemęskoosobowego	-jak obok, oraz: -tworzy poprawne formy trudnych czasowników, -odmienia czasowniki i używa ich w zdaniu	-jak obok, oraz: -używa bezokoliczników, -poprawnie stosuje czasowniki w różnych rodzajach
Rzeczownik	-odróżnia rzeczownik od innych części mowy, -odmienia rzeczownik przez przypadki	-jak obok, oraz: -stosuje różne formy rzeczowników w zdaniach, -określa rodzaj rzeczownika	-jak obok, oraz: -odróżnia rzeczowniki pospolite od własnych i poprawnie je zapisuje, -ustala, o czym informują liczby i przypadki rzeczownika, -określa formy rzeczowników	-jak obok, oraz: -buduje zdania z różnymi formami rzeczowników, -ustala, jakich przypadków rzeczownika wymagają poszczególne czasowniki

Przymiotnik i przysłówek	-odróżnia przymiotnik i przysłówek od innych części mowy, -odmienia przymiotnik przez przypadki	-jak obok, oraz: -wyszukuje przymiotniki i przysłówki w tekście	-jak obok, oraz: -umie zastosować odpowiednie formy przymiotnika w zdaniu, -posługuje się przysłówkami w zdaniu	-jak obok, oraz: -uzupełnia tekst odpowiednimi formami przymiotnika, -dostrzega związki między przysłówkiem a czasownikiem oraz przymiotnikiem i rzeczownikiem
Przyimek i spójnik	-odróżnia przyimek i spójnik od innych części mowy	-jak obok, oraz: -tworzy wyrażenia przyimkowe	-jak obok, oraz: -używa spójników i przyimków w zdaniach	-jak obok, oraz: -ustala funkcje przyimków i spójników w zdaniach
Zdanie	-buduje zdania pojedyncze, -rozumie pojęcie zdania; potrafi je wyodrębnić w mowie i w piśmie	-jak obok, oraz: -odróżnia zdanie od innych wypowiedzeń, -buduje zdania pojedyncze nierozwinięte, -rozumie pojęcie zdania nierozwiniętego i rozwiniętego; potrafi rozwinąć zdanie proste, -na podstawie liczby orzeczeń rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone	-jak obok, oraz: -samodzielnie rozróżnia zdanie pojedyncze od złożonych, -buduje zdania pojedyncze rozwinięte	-jak obok, oraz: -używa zdań zgodnie z intencją nadawcy, -stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne w tekście
Podmiot i orzeczenie	-wskazuje różnice między częścią mowy a częścią zdania	-jak obok, oraz: -odszukuje w zdaniu główne części zdania	-jak obok, oraz: -dodaje określenia do podmiotu i orzeczenia, -zauważa związki między podmiotem i orzeczeniem	-jak obok, oraz: -rozwija zdania poprzez dodawanie określeń do podmiotu i orzeczenia
Litery i głoski	-ustala kolejność liter w alfabecie, -wymienia samogłoski i spółgłoski, -dzieli wyrazy na sylaby	-jak obok, oraz: -dostrzega różnicę między głoską a literą, -wie co to jest akcent	-jak obok, oraz: -porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej, -ustala różnicę między głoską a literą,	-jak obok, oraz: -odróżnia głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe, -poprawnie akcentuje wyrazy

			-odróżnia samogłoski od spółgłosek	
Formy wypowiedzi	-wskazuje nadawcę i odbiorcę, -wyróżnia elementy kartki pocztowej i listu, -umiejętnie adresuje kartkę pocztową i list, -konstruuje zwięzłe wypowiedzi	-jak obok, oraz: -używa zwrotów grzecznościowych, -odróżnia opis od innych form wypowiedzi, -wskazuje różnicę między opisem postaci i przedmiotu, -tworzy opowiadanie na podstawie podanego planu, -tworzy krótkie wypowiedzi z dialogiem, -uzupełnia dialogiem komiks	-jak obok, oraz: -poprawnie konstruuje wypowiedź, -określa tematykę ogłoszenia i zawiadomienia, -zachowuje chronologię wydarzeń w opowiadaniu, -prawidłowo zapisuje dialog	-jak obok, oraz: -tworzy opis na podstawie ilustracji lub zdjęcia, -wplata do opowiadania inne formy wypowiedzi, -pisze poprawnie pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym i gramatycznym

Odniesienie do podstawy programowej

- Pojęcia nadawcy i odbiorcy, sposoby rozpoznawania intencji wypowiedzi.
- Odmienne i nieodmienne części mowy oraz podstawowe kategorie fleksyjne.
- Wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, w tym zdania i równoważniki zdań.
- Związki wyrazów w zdaniu, w tym rola podmiotu i orzeczenia.
- Rodzaje głosek.
- Akcent wyrazowy, intonacja.
- Właściwości opowiadania, opisu, dialogu oraz pozostałych form użytkowych

Ortografia i interpunkcja				
Ortografia	-poprawnie przenosi wyrazy	-jak obok, oraz: -podejmuje próbę pisania z zachowaniem reguł ortograficznych	-jak obok, oraz: -formuluje podstawowe reguły ortograficzne i stosuje je w praktyce	-jak obok, oraz: -świadomie stosuje reguły ortograficzne

Interpunkcja	-stawia przecinek przed niektórymi spójnikami	-jak obok, oraz: -podejmuje próbę samodzielnego zapisu dialogu z użyciem odpowiednich znaków interpunkcyjnych	-jak obok, oraz: -określa przed jakimi spójnikami stawia się przecinki, a które spójniki tego nie wymagają	-jak obok, oraz: -stosuje wiedzę w praktyce

OCENA CELUJĄCA

Uczeń :

- czyta teksty spoza listy lektur obowiązkowych;
- twórczo prezentuje wybrane lektury;
- samodzielnie gromadzi i twórczo opracowuje wiadomości z różnych źródeł na wskazany temat;
- swobodnie prezentuje rozległą wiedzę na wskazany lub wybrany temat;
- inicjuje dyskusje, podsumowuje rozważania;
- świadomie posługuje się podstawowymi środkami stylistycznymi w celu ożywienia i uplastycznienia własnej wypowiedzi;
- redaguje teksty przemyślane pod względem kompozycyjnym, bogate treściowo, wyróżniające się twórczym ujęciem problemu i napisane żywym, barwnym językiem;
- odnosi sukcesy w poza szkolnych konkursach polonistycznych;
- aktywnie uczestniczy w polonistycznych przedsięwzięciach organizowanych na terenie szkoły.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ja uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

SZCZEGÓŁOWE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW KLASA V

Cele kształcenia	Przewidywane osiągnięcia ucznia			
	konieczne	podstawowe	rozszerzające	dopełniające
	2	3	4	5
<i>Kształcenie literacko- kulturowe</i> Doskonalenie umiejętności nabytych w klasie IV				
Słuchanie	-słucha z uwagą i zrozumieniem, -rozpoznaje uczucia mówiącego, np. radość, smutek	Jak obok, oraz: -wskazuje najbardziej typowe dla słuchowisk radiowych środki wyrazu	Jak obok, oraz: -rozpoznaje intencje i uczucia nadawcy, -dokonuje selekcji informacji, -wymienia elementy odróżniające słuchowisko radiowe od utworów literackich	Jak obok, oraz: -układa informacje od najbardziej szczegółowych do najbardziej ogólnych, -potrafi określić funkcje tła akustycznego w słuchowiskach radiowych
Mówienie	-opowiada o sobie i zdarzeniach rzeczywistych lub fikcyjnych, -określa różnice między kłótnią a dyskusją -odróżnia fikcję literacką od	Jak obok, oraz: -podejmuje próbę sformułowania argumentów, -objaśnia znaczenie podstawowych związków	Jak obok, oraz: -bierze udział w dyskusji i przestrzega jej zasad, -potrafi opowiedzieć prawdziwą historię z elementami fikcji,	Jak obok, oraz: -wyjaśnia motywy postępowania bohaterów -wyjaśnia dosłowne i przenośne znaczenie frazeologizmów

	rzeczywistości -potrafi opowiedzieć treść mitu o Prometeuszu, Dedalu i Ikarze oraz Syzyfie, obejrzanego filmu i wysłuchanego słuchowiska radiowego	frazeologicznych pochodzenia mitologicznego i próbuje włączyć je do swojego języka, -wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy	-samodzielnie formułuje argumenty -potrafi opowiedzieć treść wybranych mitów i opowieści biblijnych -recytuje wiersze i fragmenty prozy z uwzględnieniem zasad recytacji	pochodzenia mitologicznego i biblijnego -posługuje się wyrażeniami odwołującymi się do Biblii i mitologii, włącza je do języka czynnego
Czytanie	-czyta wyraziście -odróżnia autora od narratora -korzysta ze Słownika wyrazów obcych -krótko potrafi opowiedzieć treść filmu -odróżnia film dokumentalny od fabularnego i animowanego -odróżnia teksty reklamowe od tekstów literackich	Jak obok, oraz: -wskazuje w tekście i posługuje się pojęciami: świat przedstawiony, bohater, narrator, proza, poezja -wskazuje alegorię w bajce -odróżnia utwór o tematyce biblijnej od mitologii - analizując film, czynnie posługuje się terminami: reżyser, aktor, scenariusz -podaje tytuły przynajmniej trzech adaptacji filmowych	Jak obok, oraz: -czyta różne teksty literackie, publicystyczne, popularnonaukowe -rozdziela je ze względu na tematykę i język -potrafi wytłumaczyć różnice między autorem a narratorem -wyjaśnia funkcję środków stylistycznych w wierszu -dostrzega różnicę między instrukcją a przepisem -wyjaśnia różnicę między utworem literackim a jego filmową adaptacją -wymienia podstawowe gatunki filmowe	Jak obok, oraz: -posługuje się czynnie terminami wątek, fikcja literacka -dostrzega uniwersalne wartości tekstów literackich -omawia charakterystyczne elementy mitu, bajki, legendy, opowieści biblijnej -wyjaśnia różnicę między filmem dokumentalnym, fabularnym i animowanym -czynnie posługuje się terminami: scenarzysta, producent, kostiumolog, charakteryzator, scenograf, dubbing, kaskader, statysta, plan, scena, ujęcie, operator

Pisanie	-potrafi ułożyć swój plan dnia -redaguje krótkie formy użytkowe -odróżnia teksty reklamowe od tekstów literackich -sporządza krótką notatkę na dowolny temat - buduje zdania pojedyncze i złożone	Jak obok, oraz: -redaguje plan na podstawie opowiadania -przekształca dialog na wypowiedź ciągłą -odróżnia sprawozdanie od streszczenia - redaguje dłuższe formy użytkowe	Jak obok, oraz: -układa plan szczegółowy -tworzy opowiadanie twórcze i odtwórcze -redaguje opowiadanie z użyciem dialogu -potrafi zredagować sprawozdanie z różnych wydarzeń -odróżnia i podaje wyróżniki przepisu i instrukcji -sporządza notatkę w postaci schematu, tabeli, wykresu	Jak obok, oraz: -tworzy opowiadanie twórcze i odtwórcze, sprawozdanie z zachowaniem reguł ortograficznych, interpunkcyjnych i gramatycznych -tworzy teksty poetyckie, w tym bajki -potrafi stworzyć reklamę i własny komiks -przekształca komiks w opowiadanie z dialogiem

Odniesienie do podstawy programowej

- Terminy związane z przekazami ikonicznymi, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą.
- Właściwości opowiadania, opisu, dialogu oraz prostych form użytkowych.
- Wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, w tym równoważniki zdań i zdania.
- Terminy: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, opowiadanie, powieść, proza, poezja.
- Pojęcia: fikcja literacka, świat przedstawiony, nadawca, odbiorca, podmiot mówiący, narracja, przenośnia, rytm.
- Różnice między językiem potocznym a językiem literatury oraz językiem regionu.

Nauka o języku
Doskonalenie umiejętności nabytych w klasie IV

Formy porozumiewania się	-używa słowa przepraszam -odróżnia przeprosiny od innego rodzaju wypowiedzi -stosuje formy grzecznościowe -wymienia okoliczności składania życzeń -odróżnia list od e-maila -prowadzi rozmowę telefoniczną	Jak obok, oraz: -odróżnia prawdę od kłamstwa -rozpoznaje nieprawdę w wypowiedziach -stosuje formy grzecznościowe w przekazie pisemnym	Jak obok, oraz: -rozpoznaje intencję mówiącego -wymienia stałe elementy zaproszenia	Jak obok, oraz: -wskazuje różnice między przekazem ustnym a pisemnym
Czasownik	-wskazuje tryby czasownika - używa formy prostej i złożonej czasu przeszłego	Jak obok, oraz: -odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych	Jak obok, oraz: -poprawnie stosuje tryby czasownika w zdaniach -poprawnie zapisuje cząstki - bym, -byś, -by	Jak obok, oraz: -używa czasowników dokonanych i niedokonanych w zależności od charakteru wypowiedzi
Rzeczownik	-rozdzieli rzeczowniki pospolite i własne, żywotne i nieżywotne, osobowe i nieosobowe -używa rzeczowników w zdaniu	Jak obok, oraz: -rozpoznaje rzeczowniki odczasownikowe	Jak obok, oraz: -potrafi zastosować rzeczowniki pospolite i własne, żywotne i nieżywotne, osobowe i nieosobowe w zdaniach	Jak obok, oraz: -tworzy rzeczowniki od czasowników

Przymiotnik	-określa formy przymiotnika	Jak obok, oraz: -odróżnia rodzaje przymiotników	Jak obok, oraz: -dostrzega związek przymiotnika z rzeczownikiem -używa w zdaniach przymiotników w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym	Jak obok, oraz: -potrafi ustalić, na czym polega związek przymiotnika z rzeczownikiem
Przysłówek	-potrafi odnaleźć przysłówki w zdaniu	Jak obok, oraz: -odróżnia przysłówki nie utworzone od przymiotników od przysłówek utworzonych od przymiotników	Jak obok, oraz: -tworzy samodzielnie przysłówki od przymiotników	Jak obok, oraz: -poprawnie używa przysłówek oznaczających sposób, miejsce i czas
Liczebnik	-odróżnia liczebnik od innych części mowy	Jak obok, oraz: -używa liczebników w zdaniu -rozdziela liczebniki główne, porządkowe, ułamkowe i zbiorowe	Jak obok, oraz: -dostrzega związki pomiędzy liczebnikiem a rzeczownikiem -odmienia liczebniki	Jak obok, oraz: -stosuje liczebniki ułamkowe -potrafi zastosować liczebniki zbiorowe w zdaniach
Zdanie	-zauważa różnicę między zdaniem a równoważnikiem zdania -wskazuje różnicę między zdaniem pojedynczym	Jak obok, oraz: -rozdziela zdania złożone współrzędnie i podrzędnie -oddziela przecinkiem współrzędne składniki	Jak obok, oraz: -potrafi przekształcić zdania na równoważniki zdań i odwrotnie -wyodrębnia zdania składowe w zdaniach złożonych	Jak obok, oraz: -przekształca zdania pojedyncze na złożone i odwrotnie -tworzy zdania złożone

	a złożonym	zdania	-odczytuje ze zdań i równoważników intencje nadawcy	współrzędnie i podrzędnie -przedstawia na wykresie zdania złożone współrzędnie i podrzędnie
Związki wyrazów	-wskazuje w zdaniu związki wyrazowe	Jak obok, oraz: -potrafi odszukać w zdaniach wyrazy łączące się w związki	Jak obok, oraz: -rozdzieli wyraz nadrzędny i podrzędny	Jak obok, oraz: -przedstawia graficznie związki wyrazów -wskazuje związki współrzędne
Części zdania	-potrafi dopasować orzeczenie i podmiot pod względem formy i znaczenia	Jak obok, oraz: -rozwiija zdania poprzez dodawanie do podmiotu i orzeczenia przydawek, dopełnień i okoliczników	Jak obok, oraz: -potrafi sporządzić wykres zdania	Jak obok, oraz: -sporządza wykres zdania nazywając wszystkie części zdania
Litery i głoski	-odróżnia głoskę od litery	Jak obok, oraz: -wyjaśnia znaczenie wyrazów utworzonych poprzez wymianę głosek	Jak obok, oraz: -tworzy nowe wyrazy poprzez zamianę głosek: ustnej na nosową, twardej na miękką, dźwięcznej na bezdźwięczną	Jak obok, oraz: -poprawnie akcentuje różne formy danego wyrazu
Formy wypowiedzi	-wyróżnia najważniejsze elementy sprawozdania -skonstruować proste przepisy -odróżnia plan szczegółowy	Jak obok, oraz: -samodzielnie potrafi zebrać informacje do napisania sprawozdania -przekształca plan ramowy	Jak obok, oraz: -pisze sprawozdania z autentycznych wydarzeń -konstruuje instrukcję -tworzy plan na podstawie	Jak obok, oraz: -podaje cel stosowania planu -wplątuje dialog w opowiadanie

	od ramowego -potrafi napisać plan dnia -wyszukuje najważniejsze wydarzenia w utworze -odróżnia przepis od instrukcji -odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej	w plan szczegółowy -umiejętnie pisze wstęp, rozwinięcie i zakończenie w określonej formie wypowiedzi -stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową -pisze streszczenie na podstawie planu -opisuje krajobraz i dzieło sztuki -potrafi skonstruować opis postaci	opowiadania -przekształca plan w opowiadanie -prawidłowo zapisuje dialog w opowiadaniu -pisze streszczenie na podstawie opowiadania	-tworzy opowiadanie na podstawie komiksu -ukazuje uczucia w opisie przeżyć wewnętrznych -pisze poprawnie pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym i gramatycznym

Odniesienie do podstawy programowej

- Pojęcia nadawcy i odbiorcy, sposoby rozpoznawania intencji wypowiedzi.
- Odmienne i nieodmienne części mowy oraz podstawowe kategorie fleksyjne.
- Wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, w tym zdania i równoważniki zdań.
- Związki wyrazów w zdaniu, w tym rola podmiotu i orzeczenia.
- Związki znaczeniowe między wyrazami.
- Rodzaje głosek.
- Akcent wyrazowy, intonacja.

Ortografia i interpunkcja
Doskonalenie umiejętności nabytych w klasie IV

Ortografia	-poprawnie zapisuje cząstki trybu przypuszczającego -wskazuje zasady pisowni nie z różnymi częściami mowy	Jak obok, oraz: -poprawnie zapisuje rzeczowniki z zakończeniami -arz, -erz, -aż, -eż	Jak obok, oraz: -poprawnie zapisuje i, j po spółgłoskach i samogłoskach	Jak obok, oraz: -poprawnie zapisać liczebniki i przymiotniki złożone
Interpunkcja	-wstawia przecinek przed powtórzonym spójnikiem	Jak obok, oraz: -oddziela przecinkiem jednorodne człony zdania	Jak obok, oraz: -poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne w zdaniach pojedynczych i złożonych	

OCENA CELUJĄCA

Uczeń :

- czyta teksty spoza listy lektur obowiązkowych;
- twórczo prezentuje wybrane lektury;
- samodzielnie gromadzi i twórczo opracowuje wiadomości z różnych źródeł na wskazany temat;
- swobodnie prezentuje rozległą wiedzę na wskazany lub wybrany temat;
- inicjuje dyskusje, podsumowuje rozważania;
- świadomie posługuje się różnymi środkami stylistycznymi w celu ożywienia i uplastycznienia własnej wypowiedzi;
- redaguje teksty przemyślane pod względem kompozycyjnym, bogate treściowo, wyróżniające się twórczym ujęciem problemu i napisane żywym, barwnym językiem;
- odnosi sukcesy w poza szkolnych konkursach polonistycznych;
- aktywnie uczestniczy w polonistycznych przedsięwzięciach organizowanych na terenie szkoły.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ją uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

SZCZEGÓŁOWE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW KLASA VI

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ją uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na oceną dopuszczającą.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń :

- stara się wypowiadać na temat;
- stosuje wypowiedzenia proste i rozwinięte, pojedyncze i złożone w procesie mówienia i pisania;
- mówi o swoich przeżyciach w danej sytuacji , nazywa przeżycia bohatera literackiego;
- nazywa cechy bohatera, wyciąga proste wnioski dotyczące jego postępowania;
- wygłasza z pamięci krótsze teksty;
- czyta odpowiednio dobrane teksty literackie i w większości rozumie ich treść;
- wie, czym się różni opowiadanie od powieści;
- umie wskazać elementy świata przedstawionego w literaturze;
- odczytuje teksty kultury: komiks, obraz, rzeźbę;
- zauważa podobieństwa i różnicę między utworem literackim a jego adaptacją filmową czy teatralną;
- wskazuje rymy w wierszu;
- stara się koncentrować na słuchaniu wypowiedzi rozmówców;
- dokonuje przekładu intersemiotycznego wysłuchanego komunikatu, np. wykonuje ilustracje do tekstu piosenki;
- wplata dialog w tekst narracyjny;
- usiłuje zredagować opowiadanie twórcze i odtwórcze;
- streszcza tekst;
- umie napisać ramowy plan wypowiedzi;
- potrafi rozróżnić intencje wypowiedzi;

- rozpoznaje z pomocą nauczyciela formę odmiennych części mowy;
- wskazuje nieodmienne części mowy;
- zna pojęcie głóska i litery;
- dzieli wyrazy na sylaby;
- z pomocą nauczyciela rozróżnia części zdania i rodzaje zdań;
- potrafi zinterpretować proste związki frazeologiczne i zastosować je;
- w zakresie ortografii doskonali umiejętności nabyte w klasach poprzednich oraz :
- przenosi wyrazy zawierające przedrostek;
- zna zasady pisowni „nie” z różnymi częściami mowy;
- stara się poprawnie pisać liczebniki;
- stara się stosować zasady interpunkcyjne poznane w klasach 4 i 5.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń :

- uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej;
- stara się budować spójne i logiczne wypowiedzi posługując się poprawnym słownictwem;
- stosuje się do zasad kulturalnej dyskusji i potrafi sformułować jeden argument;
- mówi o swoich przeżyciach w danej sytuacji , nazywa przeżycia bohatera literackiego;
- podejmuje próby scharakteryzowania i oceny bohatera literackiego;
- wygłasza z pamięci teksty;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki;
- rozpoznaje podstawowe środki stylistyczne;
- wyróżnia gatunki powieści;
- wyszukuje i określa elementy świata przedstawionego w literaturze;
- wskazuje rymy i odróżnia rymy męskie i żeńskie;
- nazywa środki masowego przekazu i określa ich podstawowe funkcje;
- określa rodzaje czasopism;

- odróżnia język potoczny od literackiego;
- zauważa podobieństwa i różnice między utworem literackim a jego adaptacją filmową czy teatralną;
- zauważa w tekście reklamy słownictwo wyrażające perswazję;
- koncentruje się na słuchaniu wypowiedzi rozmówców;
- z pomocą nauczyciela przygotowuje słuchowisko i scenkę dramatyczną;
- próbuje ocenić wypowiedź swoją i innych;
- stara się zachować poprawność językową i stylistyczną dłuższych wypowiedzi;
- redaguje fragment dziennika, kartkę z pamiętnika, opis z elementami charakterystyki, list oficjalny, notatkę;
- w opowiadaniu twórczym i odtwórczym stosuje opis przedmiotu, miejsca, postaci oraz wplata dialog;
- podejmuje próby spójnego opisu dzieła plastycznego;
- streszcza tekst w porządku chronologicznym;
- próbuje skonstruować szczegółowy plan wydarzeń;
- podejmuje próbę opisu postaci uwzględniając jej cechy charakteru i osobowości;
- dzieli tekst na akapity;
- rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy;
- stosuje zasady koniugacji i deklinacji;
- zna pojęcie głoski i litery, rozróżnia rodzaje głosek;
- dzieli wyrazy na sylaby i przenosi wyraz;
- dostrzega różnicę między zapisem a wymową głosek;
- rozróżnia części zdania i rodzaje zdań;
- rozróżnia zdania pojedyncze i złożone i potrafi je przekształcać;
- zna rodzaje zdań złożonych;
- potrafi zinterpretować związki frazeologiczne i zastosować je;
- w zakresie ortografii doskonali umiejętności nabyte w klasach poprzednich oraz :
- przenosi wyrazy zawierające przedrostek;
- stara się stosować zasady pisowni „nie” z różnymi częściami mowy;
- pisze poprawnie liczebniki;
- stara się stosować zasady interpunkcyjne poznane w klasach 4 i 5.

OCENA DOBRA

Uczeń :

- uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej;
- buduje spójne i logiczne wypowiedzi, posługując się poprawnym słownictwem;
- uczestniczy w dyskusji na dany temat, przedstawia logiczne, rzeczowe argumenty, stara się przekonać uczestników dyskusji do przyjęcia jego stanowiska;
- wzbogaca wypowiedzi o niewerbalne środki wyrazu stosowne do sytuacji;
- mówi o swoich przeżyciach w danej sytuacji, nazywa przeżycia bohatera literackiego;
- charakteryzuje i ocenia bohatera literackiego;
- wygłasza z pamięci teksty i dobiera odpowiednio barwę i ton głosu;
- zwraca uwagę na poprawność językową i stylistyczną swoich wypowiedzi;
- przeprowadza wywiad;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki;
- rozpoznaje środki stylistyczne i wskazuje ich funkcje;
- wyróżnia gatunki powieści;
- posługuje się terminami : fabuła, akcja, wątek;
- wyszukuje i określa elementy świata przedstawionego w literaturze;
- wskazuje rymy i odróżnia ich rodzaje;
- wskazuje cechy powieści i opowiadania;
- nazywa środki masowego przekazu i określa ich podstawowe funkcje;
- określa rodzaje czasopism;
- odróżnia język potoczny od literackiego;
- zauważa podobieństwa i różnicę między utworem literackim a jego adaptacją filmową czy teatralną;
- zauważa w tekście reklamy słownictwo wyrażające perswazję;
- korzysta ze słownika frazeologicznego;
- analizując tekst posługuje się większością terminów i pojęć zapisanych w podstawie programowej;
- koncentruje się na słuchaniu wypowiedzi rozmówców;
- przygotowuje słuchowisko i scenkę dramatyczną;
- krytycznie słucha wypowiedzi;
- ocenia wypowiedź swoją i innych;

- zachowuje poprawność językową i stylistyczną dłuższych wypowiedzi;
- dobiera odpowiednio słownictwo bliskoznaczne;
- redaguje fragment dziennika, kartkę z pamiętnika, charakterystykę, list oficjalny, notatkę, sprawozdanie;
- buduje wypowiedź o trójdzielnej kompozycji z zachowaniem reguł interpunkcyjnych, ortograficznych i językowych;
- dostosowuje zapis do formy wypowiedzi;
- stosuje słownictwo odpowiednie do rodzaju i celu wypowiedzi;
- w opowiadaniu twórczym i odtwórczym stosuje opis przedmiotu, miejsca, postaci oraz wplata dialog;
- opisuje dzieło plastyczne;
- streszcza tekst w porządku chronologicznym;
- konstruuje szczegółowy plan wydarzeń;
- dba o estetykę zapisu;
- charakteryzuje postać i ocenia jej postępowanie i dostrzega motywy działania;
- rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy;
- stosuje zasady koniugacji i deklinacji;
- rozróżnia części zdania i rodzaje zdań;
- rozróżnia zdania pojedyncze i złożone i potrafi je przekształcać;
- zna rodzaje zdań złożonych;
- buduje zdania z różnymi typami podmiotu i orzeczenia;
- rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe;
- stara się wykonać wykresy poszczególnych rodzajów zdań;
- tworzy rodzinę wyrazów i bada budowę słowotwórczą wyrazu;
- potrafi zinterpretować związki frazeologiczne i zastosować je;
- w zakresie ortografii doskonali umiejętności nabyte w klasach poprzednich oraz :
- przenosi wyrazy zawierające przedrostek;
- stara się stosować zasady pisowni „nie” z różnymi częściami mowy;
- pisze poprawnie liczebniki;
- stosuje zasady interpunkcyjne poznane w klasach 4 i 5.
- poprawnie zapisuje przedrostki;
- stosuje zasady pisowni *i, j* po przedrostkach zakończonych na spółgłoskę.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń :

- uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej;
- buduje spójne i logiczne wypowiedzi posługując się poprawnym i bogatym słownictwem;
- uczestniczy aktywnie w dyskusji na dany temat, przedstawia logiczne, rzeczowe argumenty, stara się przekonać uczestników dyskusji do przyjęcia jego stanowiska;
- wzbogaca wypowiedzi o niewerbalne środki wyrazu stosowne do sytuacji;
- mówi o swoich przeżyciach w danej sytuacji, nazywa przeżycia bohatera literackiego;
- charakteryzuje i ocenia bohatera literackiego;
- dokonuje oceny moralnej bohatera;
- wygłasza z pamięci teksty, podejmuje próbę interpretacji głosowej;
- zwraca uwagę na poprawność językową i stylistyczną swoich wypowiedzi;
- przeprowadza wywiad;
- czyta ze zrozumieniem i interpretuje tekst literacki;
- rozpoznaje środki stylistyczne i wskazuje ich funkcje;
- na podstawie analizy utworów literackich podejmuje próbę interpretacji znaczenia i miejsca człowieka w świecie;
- wyróżnia gatunki powieści;
- posługuje się terminami : fabuła, akcja, wątek;
- wyszukuje i określa elementy świata przedstawionego w literaturze;
- wskazuje rymy i odróżnia ich rodzaje;
- wskazuje cechy powieści i opowiadania;
- nazywa środki masowego przekazu i określa ich podstawowe funkcje;
- określa rodzaje czasopism;
- odróżnia język potoczny od literackiego;
- zauważa podobieństwa i różnice między utworem literackim a jego adaptacją filmową czy teatralną;
- wyjaśnia mechanizmy oddziaływania reklam;
- korzysta ze słownika frazeologicznego;
- analizując tekst, posługuje się terminami i pojęciami zapisanymi w podstawie programowej;
- dostrzega różnicę między tekstem literackim a naukowym i publicystycznym;

- przygotowuje słuchowisko i scenkę dramatyczną;
- słucha wypowiedzi krytycznie i dostrzega przenośny sens tekstu;
- na podstawie wysłuchanego tekstu tworzy notatkę, potrafi stworzyć mapę mentalną;
- wskazuje błędy w wypowiedziach innych osób, uzupełnia wypowiedź niepełną;
- zachowuje poprawność językową i stylistyczną dłuższych wypowiedzi;
- dobiera odpowiednio słownictwo bliskoznaczne;
- pisze różnorodne wypowiedzi dostosowane do sytuacji komunikacyjnej;
- buduje wypowiedź o trójdzielnej kompozycji z zachowaniem reguł interpunkcyjnych, ortograficznych i językowych;
- dostosowuje zapis do formy wypowiedzi;
- w opowiadaniu twórczym i odtwórczym stosuje opis przedmiotu, miejsca, postaci oraz wplata dialog;
- wyjaśnia treści przenośne i symboliczne oraz konteksty interpretacyjne w opisie dzieła plastycznego;
- dba o estetykę zapisu;
- charakteryzuje postać, ocenia jej postępowanie i dostrzega motywy działania;
- poprawia własne błędy językowe i stylistyczne;
- poprawnie używa form odmiennych i nieodmiennych części mowy, analizuje ich funkcję w zdaniu;
- dokonuje rozbioru gramatycznego i logicznego wypowiedzenia pojedynczego, rysuje wykres;
- stosuje zasady koniugacji i deklinacji;
- rozróżnia części zdania i rodzaje zdań;
- zna rodzaje zdań złożonych;
- buduje zdania z różnymi typami podmiotu i orzeczenia;
- rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe;
- tworzy rodzinę wyrazów i bada budowę słowotwórczą wyrazu;
- porządkuje rodziny wyrazów;
- potrafi zinterpretować związki frazeologiczne i zastosować je;
- w zakresie ortografii doskonali umiejętności nabyte w klasach poprzednich oraz :
- przenosi wyrazy zawierające przedrostek;
- stosuje zasady pisowni „nie” z różnymi częściami mowy;
- pisze poprawnie liczebniki;
- stosuje zasady interpunkcyjne poznane w klasach 4 i 5.
- poprawnie stosuje wszystkie znaki interpunkcyjne w wypowiedziach;
- poprawnie zapisuje przedrostki;
- stosuje zasady pisowni *i, j* po przedrostkach zakończonych na spółgłoskę.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń :

- czyta teksty spoza listy lektur obowiązkowych;
- twórczo prezentuje wybrane lektury;
- samodzielnie gromadzi i twórczo opracowuje wiadomości z różnych źródeł na wskazany temat;
- swobodnie prezentuje rozległą wiedzę na wskazany lub wybrany temat;
- inicjuje dyskusje, podsumowuje rozważania;
- świadomie posługuje się różnymi środkami stylistycznymi w celu ożywienia i uplastycznienia własnej wypowiedzi;
- redaguje teksty przemyślane pod względem kompozycyjnym, bogate treściowo, wyróżniające się twórczym ujęciem problemu i napisane żywym, barwnym językiem;
- odnosi sukcesy w poza szkolnych konkursach polonistycznych;
- aktywnie uczestniczy w polonistycznych przedsięwzięciach organizowanych na terenie szkoły.